

nr. 59 lente 2008

Het Hoornblad

*afdeling
Hoorn/West-Friesland*

Informatie en mededelingenblad van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland

Verschijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober)

Sluitingsdatum kopij: 7 juni 2008

Redactie: Jan en Ina Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker

Wim van der Hulst, Van der Bloqueriestraat 3, 1623 JJ Hoorn

e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl of info@hoorn.knnv.nl

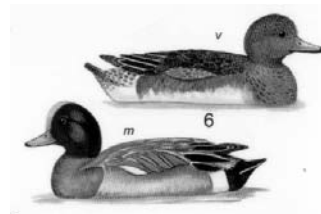
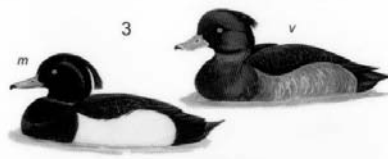
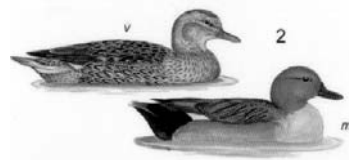
Internet: <http://www.knnv.nl/hoorn>

Verzending: Dinie Atsma-Suidema, Elbaweg 51, 1607 MN Hem, ☎ (0228) 54 19 00

Archiefnr. 2008-001HN/02HB

Inhoud van Het Hoornblad Nr. 59

- blz. 3 Activiteitenprogramma
4-6 Toelichting
6 Vrijwilligers
6 5^e Noordhollandse Natuurdag
7-11 Van de bestuurstafel
12-14 Plantenwerkgroep
14 Klimaatsverandering
15 Handje helpen
16-17 Vlinders en Libellen
18-19 Zeevang weidevogelgebied
19 Klimaatneutraal?
19 Natuurhistorisch Jaarverslag 2007
20 Waddenzee-excursie I
21 Waddenzee-excursie II
22 Soortendag
22 Watervogelproject
23 Vogelnieuws
24-25 Vogelwerkgroep
25 Jaar van de Scholekster
26 MUS-project
27 Trektellen
28 De Hoornbloem
28 De Specht
28 Roofvogelshow
29-30 Bijzondere waarnemingen

Bij de voorplaat: Onze KNNV-afdeling doet mee met het internationale project Natura 2000. Lees meer hierover op pagina 7 en verder.

Activiteitenprogramma

APRIL

- zaterdag 5 **Minicursus watervogels** de Witte Schuur Enkhuizen, zie pagina 22
- zaterdag 12 **Excursie Mariëndal**, zie toelichting
- zaterdag 12 **V.V. jaarvergadering** landelijke KNNV in Zeist, zie Natura.
- maandag 14 **Vlinderwerkgroep** bijeenkomst, zie pagina 17
- woensdag 16 **Plantenwerkgroep** excursie Rekerhout Alkmaar, zie pagina 12
- vrij / zat 18/19 **Minicursus Watervogels** MAK Blokweer, zie pagina 22
- zondag 20 **Vlinderwerkgroep** excursie Zanddepot, zie pagina 16
- donderdag 24 **Vogelwerkgroepbijeenkomst**, zie pagina 24
- zaterdag 26 **Vogelkijkdag waterberging Twisk**, zie toelichting
- dinsdag 29 april t/m zondag 4 mei: **Hemelvaartkamp Duitsland**, zie toelichting

MEI

- zaterdag 10 **Libellen-workshop**, zie pagina 17
- maandag 12 **Soortendag**, zie pagina 22
- woensdag 14 **Plantenwerkgroep** inventarisatieronde Suyderbraeck, zie pagina 12
- zondag 18 **Excursie Zwanenwater**, zie toelichting
- woensdag 28 **Plantenwerkgroepexcursie** Heemtuin Reigersbek, zie pagina 12
- zaterdag 31 **Vaarexcursie**, zie toelichting

JUNI

- woensdag 4 **Plantenwerkgroepexcursie** naar orchideeën Kennemerstrand, zie pagina 12
- zaterdag 7 **Excursie naar de Purperreigers in het Gooi**, zie toelichting
- woensdag 11 **Plantenwerkgroepexcursie** SBB-terrein bij Etersheim, zie pagina 12
- zaterdag 14 **Libellen-workshop**, zie pagina 17
- zondag 15 **Busexcursie naar Hortus Haren bij Groningen**, zie toelichting
- woensdag 18 **Plantenwerkgroepexcursie** Vooroever, zie pagina 12
- zondag 22 **Vlinderwerkgroep** excursie Overhoekbos en omgeving in Wervershoof, zie pagina 17

JULI

- zaterdag 5 **Vlinderwerkgroep excursie** Groote Vliet, zie pagina 17
- zaterdag 12 **Kraanvogelexcursie**, zie volgend Hoornblad

Toelichting activiteitenprogramma

De meeste excursies starten bij de kleine P aan het Dampten in Hoorn, even voorbij de begraafplaats. Vanaf de trein (en de fietsenstalling) is het 8 minuten lopen. Bel bij twijfelachtig weer even naar de vermelde contactpersoon.

Zaterdag 12 april: Mariëndal e.o.

Roelf Hovinga van Landschap Noordholland zal ons 's ochtends rondleiden door het nieuwe natuurgebied Mariëndal bij Den Helder. Het is in 2005 aangelegd en geldt als een van de grootste natuurontwikkelingprojecten van ons land. Het is een duinlandschap met zijn veel ondiepe waterpartijen waar in deze tijd van het jaar veel en vaak bijzondere watervogels te zien zijn.

De excursie kan in de middag uitgebreid worden met een wandeling door bos, duin en over het strand. Vertrek vanaf parkeerplaats aan het Dampten om 09:00 uur. Verzamelen om 10:00 uur op de parkeerplaats bij restaurant Duinoord. Terug omstreeks 16:00 uur. Contactpersoon Eric de Vroome, telefoon: (0229) 57 10 78, (last minute 06 114 078 23).

Zaterdag 26 april: Vogelkijkdag waterberging Twisk

Net als vorig jaar houden we in samenwerking met Landschap Noordholland, beheerder van de waterberging Twisk, een vogelkijkdag aldaar. Van 10:00 uur tot 15:00 uur is er een post, met informatiestand van zowel Landschap Noordholland als KNNV, bij het informatiepaneel langs het fietspad.

Gedurende deze uren zullen er telescopen staan opgesteld om belangstellenden te wijzen op de daar verblijvende vogels. Aangezien we midden in de trektijd zitten zijn bijzondere waarnemingen niet uit te sluiten.

Iedereen is van harte welkom van 10:00 uur tot 15:00 uur. Op de fiets te bereiken vanuit Twisk, of via grasdrogerij Den Hartog. Auto's kunnen het beste aan de westkant van het gebied geparkeerd worden, nabij grasdrogerij Hartog. Voor informatie Eric de Vroome, telefoon: (0229) 57 10 78.

Dinsdag 29 april t/m zondag 4 mei: Hemelvaartkamp Duitsland

Voor de late beslissers nog een laatste kans om zich voor dit unieke kamp op te geven. Voor een all-in prijs van € 75,- verblijven we 5 nachten in een landhuis aan de rand van een bos, nabij de plaatsen Zetel en Neuenburg in de Friesische Wehde. In de nabijheid zijn oerbossen (Neuenburger- en Hasbrucher Urwald), moerassen, rivieren en wadden te vinden. Het excursieprogramma zal daarom zeer gevarieerd zijn.

Voor opgave Eric de Vroome, telefoon: (0229) 57 10 78. Doe dit uiterlijk 20 april, om tijdig de nodige informatie te kunnen ontvangen.

Zondag 18 mei: Zwanenwater

Deze keer weer de 'gouwe ouwe' Zwanenwater, in deze periode een weelde aan planten en altijd leuk wat betreft vogels.

Vertrek vanaf het Dampten 09:00 uur, terug ± 14:00 uur.

Voor informatie Wil Liefing, telefoon: (0299) 69 02 12.

Zaterdag 31 mei: Vaarexcursie

Vandaag gaan wij met Staatsbosbeheer varen in Waterland-zuid. Speciaal voor de KNNV zal een interessante route worden uitgezet met aandacht voor weidevogels, plantjes en insecten. Een aantal jaar geleden zijn wij hier ook een keer geweest met Ton Pieters. Onder gunstige weersomstandigheden belooft dit een speciale belevenis te worden. Vertrek 09:00 uur bij de SBB-schuur, de Gouw 9a te Zuiderwoude. Vertrek vanaf het Dampten om 08:15 uur.

Opgeven voor deze excursie bij Ko van Gent, telefoon: (0229) 24 58 85. Vol is vol. Om de kosten te dekken zal een bijdrage van maximaal € 2,- aan de deelnemers gevraagd worden.

Zaterdag 7 juni: Excursie naar het Gooi

We gaan op zoek naar de **PURPERREIGER**, die o.a. broedt in het Naardermeer. De eerste aankoop van de vereniging Natuurmonumenten die in 1906 opgericht werd. Daarna bezoeken we een van de landgoederen in het Gooi waar o.a. **KLEINE BONTE SPECHT**, **ZWARTE-**, **GROENE-** en **GROTE BONTE SPECHT** te vinden zijn. Ook **ROOBBORSTAPUIT**, **BOOMLEEUWERIK**, **RAAF** en **ZWARTE MEES** zijn algemene gasten. Een goede vogelaar uit het Gooi, Hans van Oosterhout, zal ons op sleeptouw nemen en de mooiste plekjes van het Gooi laten zien.

Voor de liefhebber is er ook de mogelijkheid om met een speciale avondexcursie mee te gaan. Hans weet een plek waar de **WOUDAAP** en het **PORSELEINHOEN** te horen en wellicht te zien zijn.

Vertrek 09:00 uur van het Dampten. Terugtijd moeilijk in te schatten.

Contactpersoon Trudy Winthorst (trudywinthorst@quicknet.nl), telefoon: 06 108 255 68.

Zondag 15 juni: Hortus Haren (busexcursie)

Vandaag bezoeken we de grootste hortus van ons land, in Haren (Groningen). De hortus heeft een groot aantal thematuinen en kassen. Daarnaast is er op dit moment nog een dinosaurusexpositie. Met o.a. 12 complete skeletten die zijn gevonden in China, waarvan de grootste maar liefst 24 meter lang is. Door het park heen staan ook nog levensgrote modeldino's die kunnen bewegen met de daarbij behorende geluiden.

We zullen de hele dag nodig hebben om alles dat de hortus bezit te gaan zien.

Omdat de reistijd vrij lang is vertrekken we reeds om 07:30 uur, om rond 18:30 uur weer terug te komen. De bus staat gereed bij het Transferium achter het NS station van Hoorn vanaf 07:15 uur.

De kosten bedragen € 20,- voor volwassenen en € 10,- voor kinderen t/m 12 jaar. Inbegrepen is de toegang + busreis. Neem voldoende proviand mee. De hortus heeft een restaurant voor degenen die daar willen eten. Voor informatie en opgave (verplicht, vol is vol, s.v.p. voor 8 juni) Eric de Vroome, telefoon: (0229) 57 10 78, (last minute 06 114 078 23). Meer informatie over de hortus kunt u vinden op www.hortusharen.nl

Zaterdag 12 juli: Kraanvogelexcursie Fochteloërveen

Reserveer deze datum alvast. In het volgende Hoornblad leest u meer over deze unieke excursie!

Vrijwilligers

Het bestuur is verheugd dat zij regelmatig een beroep kan doen op diverse vrijwilligers voor hand- en spandiensten. Juist wanneer onze KNNV-afdeling verplichtingen aangaat bij projecten zoals bijv. Natura 2000 geeft het een goed gevoel dat de betrokkenheid van de KNNV'ers verder gaat dan het vertrouwde kringetje van bekende personen.

Initiatief is welkom. Het bestuur heeft geen overzicht van de specialismen of sterke kanten waarover diverse leden beschikken. Geef ons een seintje, mailtje, berichtje wanneer de KNNV van diensten gebruik kan maken.

5^e Noordhollandse Natuurdag

Op zaterdag 13 december staat de 5^e Noordhollandse Natuurdag gepland. Ook nu weer in de Aristozalen bij station Amsterdam Sloterdijk. Er moet alleen nog even een programma in elkaar gezet worden. Andere leden van onze KNNV-afdeling zaten voorgaande jaren al in de organisatie. Wie wil meedoen met het opstarten van deze dag?

Mail naar de voorzitter van de POFF (= Provinciale Organisaties voor Flora en Fauna), Wim Ruitenbeek: wim.ruitenbeek@planet.nl.

Van de Bestuurstafel

Wij hebben inmiddels de jaarvergadering achter de rug. U heeft kennis kunnen nemen van hetgeen er allemaal is gedaan en nog gedaan moet worden. Onmiddellijk na deze vergadering is het bestuur op 5 maart 2008 bijeen gekomen. De functies zijn verdeeld. Alles blijft bij het oude.

Iedereen heeft er dus weer zin in. En dat is uiteraard heel wat waard omdat blijkt dat er iedere keer weer opnieuw veel gedaan moet worden. De “Vlinderatlas voor West-Friesland” krijgt hoe

langer hoe meer vorm. Tekeningen zijn bijna af, evenals de teksten.

Een ander punt dat onze energie opeist is het “Natura 2000”-project. Dit project heeft de titel gekregen van ‘Burgers voor Natura 2000 en Natura 2000 voor Burgers’.

WAT IS NATURA 2000?

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld in 2010 de achteruitgang van de bio-diversiteit te stoppen (Göteborg, 2003). Een belangrijk instrument hiervoor is de uitvoering van de gebiedsgerichte onderdelen van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Dit betekent het realiseren van een netwerk van natuurgebieden van Europees belang: het Natura 2000 netwerk. Dit netwerk heeft als hoofd-doelstelling het waarborgen van de biodiversiteit in Europa. In dit verband is de afspraak gemaakt dat de lidstaten van de Europese Unie alle maatregelen nemen die nodig zijn om een “gunstige staat van instandhouding” van soorten en habitattypen van communautair belang te realiseren. Voor Nederland betreft dit 51 habitattypen, 36 soorten en 95 vogelsoorten. Bij de vormgeving en keuze van de maatregelen wordt rekening gehouden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede met regionale en lokale bijzonderheden. Het is evident dat aan te nemen maatregelen in het kader van veiligheid een zwaar gewicht wordt toegekend.

FILOSOFIE VAN HET NATURA 2000 DOELENDOCUMENT

De filosofie van het Natura 2000 doelendocument omvat drie elementen: duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Eén van de achterliggende gedachten hierbij is dat het ministerie van LNV er voor heeft gekozen om de doelen in omvang, ruimte en tijd te laten uitwerken in de Natura 2000 beheersplannen. Het argument hiervoor is dat op het niveau van de Natura 2000 beheersplannen, in interactie met de betrokken gebruikers en beheerders van de gebieden, het best bepaald kan worden waar precies en met welke middelen, in welke omvang en met welk tempo de realisering van de doelen kan plaatsvinden. Om de samenhang tussen de bijdrage van de afzonderlijke gebieden en de bijdrage die het Nederlands Natura 2000 netwerk levert aan de

Europese biodiversiteit te waarborgen is een aantal keuzes gemaakt op het niveau van het Natura 2000 doelendocument en de aanwijzingsbesluiten. Gezien de Europese verantwoordelijkheid wordt derhalve waar nodig duidelijkheid geboden en richting gegeven aan de verdere uitwerking in de Natura 2000 beheersplannen.

Hoofddoelstelling van het Natura 2000 netwerk is het waarborgen van de biodiversiteit in Europa. De soorten en habitattypen die onder deze verplichting vallen, moeten daarom op landelijk niveau in een “gunstige staat van instandhouding” worden gehouden of gebracht. Nederland draagt met 162 gebieden bij aan het Natura 2000 netwerk, met een totale omvang van circa een miljoen hectare (waarvan tweederde open water).

Wat er nodig is voor de “gunstige staat van instandhouding”, is weergegeven in de Natura 2000 doelen. Deze doelen zijn zowel op landelijk niveau als specifiek voor alle gebieden geformuleerd. Het totaal van al deze doelen laat zien welke bijdrage Nederland zal leveren aan het Europese netwerk van Natura 2000 gebieden. Hierbij zijn zowel op landelijk als op gebiedsniveau keuzes gemaakt. Deze keuzes zijn gebaseerd op acht hoofdlijnen voor de formulering van de Natura 2000 doelen, die hieronder verkort worden weergegeven:

1. Maximaal aansluiten bij het nationale beleid, met name het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur.
2. Haalbare en betaalbare doelstellingen, die zo min mogelijk inspanningen en gevolgen voor burgers en economische sectoren met zich meebrengen.
3. Bestaande kwaliteit en omvang zowel landelijk als per gebied behouden en waar nodig verbeteren.
4. Een hogere inzet nastreven voor soorten en habitattypen waar Nederland relatief belangrijker voor is of die sterk onder druk staan.
5. Een minder hoge inzet nastreven waar verbetering redelijkerwijs niet te verwachten is.
6. Anticiperen op natuurlijke dynamiek en klimaatverandering, door doelstellingen robuust in de tijd te formuleren.
7. Doelen dienen sturend te zijn voor bescherming en het beheer van de gebieden, met ruimte voor lokale concretisering.
8. Bij het vaststellen van de doelen wordt uitgegaan van de bestaande voor beheer.

Op basis van deze hoofdlijnen is de bijdrage van Nederland aan het Natura 2000 netwerk bepaald. De resultaten daarvan staan in het doelendocument. Voorbeelden van gemaakte keuzes zijn:

- voor het Haringvliet zijn de doelen passend bij de afspraken met betrekking tot de “kier”.
- voor heide en zandverstuivingen zijn extra inspanningen nodig in het kader van beheer.

- voor de viseters, zoals fuut en dwergmeeuw, is vooralsnog geen herstelopgave geformuleerd op landelijk niveau. Eerst wordt onderzocht wat de mogelijkheden voor verbetering van de kwaliteit van het leefgebied (IJsselmeer en Markermeer & IJmeer) zijn.
- voor de Oosterschelde zijn de doelen aangepast aan de jaarlijkse achteruitgang van de zandplaten.

WAT HEEFT ÉÉN EN ANDER TE MAKEN MET DE KNNV?

Project Natura 2000 toegekend!!

Het project "Burgers voor Natura 2000 en Natura 2000 voor Burgers", waarover de Beleidsraad al zo enthousiast was, is door met ministerie van LNV gehonoreerd. Het binnenhalen van een project van € 160.000,- is nog nooit gelukt in de KNNV.

Minimaal 20 afdelingen zullen erbij betrokken worden. En nu op weg naar een KNNV-waardige uitvoering!

VOORGESCHIEDENIS

In 2006 is een zogenaamde Denktank ingesteld om te onderzoeken hoe wij als KNNV samen met de KNNV-uitgeverij een subsidieaanvraag konden indienen bij de Nationale Postcode Loterij. De voorlopige conclusie was dat dit niet zo maar zou kunnen lukken, ondermeer omdat bij toekenning van een bijdrage er op z'n minst € 500.000,- per jaar op een verantwoorde manier moet worden verspijkerd door de vereniging en de uitgeverij. Gelukkig is toen in de ABC (Algemene Buitenland Commissie) in overeenstemming met de uitgeverij het initiatief geboren een projectgroep sponsorgelden in het leven te roepen. Het bestuur heeft dit meteen omarmd. Afgesproken werd in eerste instantie te starten met een pilot waartoe binnen enkele weken midden in de zomer een projectvoorstel "Natura 2000" is gemaakt in het kader van de Regeling Draagvlak Natuur van het ministerie van LNV. En met succes. Doel van het project is twintig natuurgebieden van Natura 2000 voor het voetlicht te brengen voor de omwonenden en bezoekers: wat maakt het gebied zo bijzonder, wat betekent de aanwijzing Natura 2000?

PROJECT "BURGERS VOOR NATURA 2000, NATURA 2000 VOOR BURGERS"

Op 1 januari 2008 starten de KNNV en de Uitgeverij KNNV met een project dat bedoeld is om Natura 2000 meer bekendheid te geven. Vandaar dat er ook gekozen is voor de aansprekende titel van het project: "Burgers voor Natura 2000, Natura 2000 voor burgers". Natura 2000-gebieden zijn aangewezen door de overheid als gebieden van Europees belang voor het natuurbehoud. Het Ministerie van LNV heeft de KNNV en de Uitgeverij KNNV de opdracht gegeven hieraan bekendheid te geven in het kader van de Regeling Draagvlak Natuur. Het project heeft een looptijd van één jaar, maar is zo opgezet dat verlenging mogelijk is na evaluatie van de resultaten van het eerste halfjaar.

Voor de uitvoering van het project zal een werkstructuur worden ingesteld van een stuurgroep en een projectgroep. De projectgroep is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en zal dan ook een intensief contact hebben met de afdelingen die betrokken zijn bij dit eerste jaar (in totaal 20 afdelingen).

In de zogenoemde eerste tranche van te begrenzen Natura 2000-gebieden zijn 111 gebieden betrokken. Daarnaast wordt voor de Waddeneilanden een aparte begrenzing voorbereid. De overige te begrenzen gebieden komen later aan bod. Wij richten ons in het project op gebieden die zijn opengesteld voor het publiek. Uit deze groslijst hebben wij uiteindelijk 20 gebieden geselecteerd voor activiteiten in 2008. De resterende gebieden uit de eerste en volgende tranches volgen dan naar verwachting in 2009 en komen later aan bod. Uiteindelijk zal het gaan om ongeveer 80 voor het publiek opengestelde Natura 2000-gebieden. Dus met de huidige belasting kunnen we zo'n 4 jaar bezig zijn aan dit project.

De afdelingen hebben in het project een belangrijke rol omdat zij de leiding hebben over de publieksexcursies en tevens betrokken worden bij het opstellen van de brochures. Tevens wordt er vanuit gegaan dat de afdelingen de plaatselijke en regionale promotie zullen behartigen via de pers en interviews voor lokale TV en radio. In 2008 gaat het om de volgende gebieden (tussen haakjes betrokken KNNV-afdeling) :

Leekstermeergebied - (Groningen)	Weerribben - (Noordwesthoek)
Wieden - (Noordwesthoek)	Sallandse Heuvelrug - (Deventer)
Buurserzand - (Enschede)	Arkemheen - (Amersfoort)
Zuidoost-Veluwe - (Arnhem)	ZuidWest-Veluwe - (Wageningen)
NoordVeluwe - (Epe-Heerde)	Bekendelle - (Oost-Achterhoek)
IJsselmeer - (Hoorn/West-Friesland)	Veluwerandmeren - (Noordwest-Veluwe)
Schoorlse Duinen - (Alkmaar)	Kennemerland Zuid - (Haarlem)
Meijendel - (Den Haag)	Voornes Duin - (Voorne)
Oosterschelde - (Beveland)	Oudeland van Strijen - (Waterweg-Noord)
Kampina - (Tilburg)	Strabrechtse heide - (Eindhoven)

Op de Beleidsraad van september en in april werd enthousiast gereageerd op het voorstel door de aanwezigen. Het projectteam gaat er voor en wij hebben de verwachting dat het project breed wordt gedragen door de leden. Naast de direct betrokken afdelingen zullen wij ook een beroep doen op andere afdelingen voor assistentie als dat nodig blijkt te zijn. Hetzelfde geldt ook voor de werkgroepen binnen de KNNV.

Alle betrokkenen krijgen een training over de achtergronden van de Natura 2000-aanwijzing in ons land en de mogelijkheden die er zijn om de burgers echt te betrekken bij de natuur in deze gebieden. Er zal een voorbeeld publieksexkursie worden gehouden om in het veld een toelichting te geven. In de komende Natura zal ook ingegaan worden op dit project om alle leden over dit project te informeren.

Een aantal afdelingen, waaronder afdeling Hoorn/West-Friesland, is gevraagd door het Landelijk Bestuur om medewerking te verlenen aan dit project. Daardoor kunnen wij de KNNV meer bekendheid geven bij het grote publiek.

Zoals hierboven omschreven is het de bedoeling om de natuur meer onder de aandacht van de "burger" te brengen. Voor ons houdt dit in dat wij de aandacht willen gaan vestigen op het IJsselmeer. Wij zoeken hiervoor een aantal mensen die bijvoorbeeld een excursie willen leiden. In totaal zoeken wij een achttal mensen waaronder iemand die de "organisatie" hiervan ter hand willen nemen. Ook van het bestuur van de afdeling uit zullen wij een aantal mensen vragen of zij er aan willen meedoen.

Workshops hierover zijn op 29 maart in Haarlem en 5 april in Epe. In de loop van de maand mei zal een speciale website online zijn.

Michel Kleij, Voorzitter

Plantenwerkgroep

De Botanische Dag van de KNNV was in februari weer in Maarn. Naast het weerzien van vele bekenden is dit ook steeds weer een dag waarop je mag kennismaken met allerlei visies en ervaringen van andere KNNV'ers. Het thema van deze dag was: botaniseren in het buitenland. Welke flora's kun je het beste hanteren? Hoe brengt de KNNV haar kennis over aan buitenlandse natuurbeschermingsgroepen? Wat leer je van elkaar als je met een buitenlands kamp of reis meegaat? Vooral het orchideeënonderzoek op Lesbos dat Jos Lammers vertoonde oogstte veel applaus. Ook indruk maakte het verhaal van Pieter Kettner over de bestrijding van een zeer lastige klimplant op Aruba. De tweehandsboekenkraam van de KNNV trok aardig wat belangstellenden, evenals enkele andere koop-en-kijktafels. Bezoek de Botanische Dag een volgende keer ook eens!

ACTIVITEITEN

Na een stel leerzame "binnen"bijeenkomsten trekken we als plantenwerkgroep weer naar buiten. Omdat de voorzomer botanisch het interessantst is, hebben we in mei/juni bijna wekelijks excursies:

Woensdag 16 april

We bezoeken de kruidentuin Rekerhout, waar ook een flink perk stinzenplanten is. De kruidentuin is op loopafstand van station Alkmaar-noord. Vertrek station Hoorn 13:50 uur.

Woensdag 14 mei

In het kader van het 5-jarige inventarisatie-project bezoeken we nog 1 keer de Suyderbraeck (Zesstedenweg 20B in Scharwoude). We komen ter plekke om 14:30 uur bij elkaar. Vanuit Hoorn stopt bus 114 (station Hoorn 14:17 uur) nagenoeg voor de deur.

Woensdag 28 mei

We gaan de ontwikkelingen in de heemtuin de Reigersbek in Hoogkarspel verder volgen. We vertrekken per trein vanaf station Hoorn om 13:16 uur en zijn dan om 13:27 uur op station Hoogkarspel, daar vandaan lopen we naar de Reigersbek. Ga je helemaal op eigen gelegenheid direct naar de tuin, neem dan even contact op met Jan Vlaming, telefoon: (0228) 56 23 85

Woensdag 4 juni

We gaan deze dag op zoek naar orchideeën in de Kennemerduinen onder leiding van Jos Lammers, voorzitter van de landelijke werkgroep orchideeën van de KNNV. Deze excursie stond vorig voorjaar al gepland, n.a.v. een boeiende lezing op de Botanische Dag, maar ging toen niet door omdat de bloeitijd te vroeg was gevallen door het warme voorjaar. Hopelijk dit keer beter.

Omdat dit wat verder weg is vertrekken we al om 12:30 uur vanaf het Dampten, hopelijk zijn er genoeg mensen met auto's aanwezig. Omdat de groep niet te groot mag zijn is aanmelden deze keer verplicht (0229) 23 04 19.

Woensdag 11 juni

Bezoek aan de Koogbraak, even ten noorden van Etersheim.

Deze voor publiek afgesloten rietput is rijk aan bijzondere zeggren, grassen en andere planten. Wij hebben toestemming van SBB-man Ab van Dorp om er botanisch onderzoek te verrichten.

Vertrek Dampten per auto 14:00 uur, start Koogbraak 14:15 uur.

Woensdag 18 juni

We gaan deze middag een stukje dijk inventariseren. We beginnen bij het parkeerterrein Vooroever aan de westzijde

Koopmanspolder om 14:30 uur, vertrek per auto vanaf Dampten 14:00 uur.

OPROEP ORCHIDEEËN

De laatste tijd komen er steeds meer meldingen van vondsten van orchideeën binnen ons gebied. Om hier nog meer oog voor te krijgen, willen we voor dit jaar iedereen oproepen speciaal alle orchideeën door te geven. Binnenkort kan dit heel makkelijk via onze website (Menu > Waarnemingen > Orchideeën), daar staan ook afbeeldingen van de verwachte soorten. Heb je hier problemen mee geef ze dan schriftelijk door aan mij, wel graag met zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van de vindplaats.

INVENTARISATIE MUURBEGROEIING

In het verleden is al 2x de muurbegroeiing in Hoorn met een tussenpoos van 10 jaar geïnventariseerd. Inmiddels is dit al meer dan 10 jaar geleden, tijd om het weer eens te gaan doen. Wie interesse heeft om hier ook aan mee te doen kan zich opgeven bij anneloes59@planet.nl. Wanneer we gaan laten we van weer e.d. afhangen, je krijgt een paar dagen van tevoren bericht, hopelijk zijn er elke keer genoeg mensen die mee kunnen kijken.

*Coördinator plantenwerkgroep a.i. Anneloes ter Horst
telefoon: (0226) 45 29 90
anneloes59@planet.nl*

FLORON-EXCURSIES

De Floron-coördinatoren Jaap Groot, Koos Ballintijn en Aart Swolfs nodigen ons uit om eens mee te doen aan onderstaande dagexcursies:

14 juni - Heemskerk (D13) Onder leiding van Koos Ballintijn een excursie in de duinen en aangrenzende landerijen te Heemskerk (103 – 502).
Afspraakplaats en tijd: om 10:00 uur voor station Beverwijk en graag even aanmelden bij Koos, telefoon: (0299) 77 25 43 of per e-mail: kballint@xs4all.nl

12 juli - Castricum (D13) We bezoeken een hok op de scheiding van de duinen en aangrenzende landerijen met het Krengbosch (105 – 505).
Afspraakplaats en tijd: Om 10:00 uur bij het station van Castricum en graag even aanmelden bij Aart, tel.: 06 120 796 61 of per e-mail: a.g.swolfs@hccnet.nl

Dit jaar hebben we ook een weekendkampje in Noord-Holland Noord (D12) voor jullie in de aanbieding: **4 t/m 6 juli - St. Maartensvlotbrug (D12)**.

We verblijven op de camping 't Ruige Veld, Ruige Weg 49, Sint Maartensvlotbrug, telefoon: (0224) 56 12 91, website: www.ruigeveld.nl
Opgave voor deelname en info bij Aart Swolfs, telefoon: 06 120 796 61 of email: a.g.swolfs@hccnet.nl.

Klimaatverandering

Klimaatveranderingen funest voor inheemse soorten

Er zijn sterke aanwijzingen dat de klimaatveranderingen de verspreiding van exotische planten- en diersoorten stimuleren. Wetenschappers maken zich zorgen over wat dit zal betekenen voor inheemse soorten. Die zullen waarschijnlijk verdrongen worden door deze exotische soorten. Ondanks het gebrek aan een studie die dit eenduidig aantoont, zijn er volgens de wetenschappers genoeg studies die aantonen dat verscheidene exotische planten- en diersoorten zich makkelijker kunnen verspreiden als gevolg van de klimaatveranderingen. Let daar eens op in dit voorjaar: zie je **WATERTEUNISBLOEM**, **GROTE WATERNAVEL**, **WATERSLA** en **CABOMBA**? Voor de afbeeldingen kun je op internet zoeken.

De afgelopen maanden zijn er in de weekenden 3 lezingen plus excursies gehouden in milieu educatief centrum De Witte Schuur over de gevolgen van het warmer wordende klimaat. Hoe reageert de ontluikende natuur? Wat zullen vogels gaan doen als ze met hun broedgedrag niet meer in de tred lopen van opgroeiende rupsjes en andere prooidieren?

Leonard Holleman vertelde hierover aan de hand van een 50-jarig onderzoek naar Koolmezenbroedsels. Bert Winters hield een verhaal over de vogeltrek die zich voor een deel ook aanpast aan het klimaat. Tegelijk werd nog even een **KAUW** geringd. En Cees Schaper liet zien hoe de natuur in natuurgebieden reageert op het omringende land-

schap. Invloed van verkeer, lawaai, verlichting, ontwatering en recreatie zijn heel bepalend voor flora en fauna.

Handje helpen 2008

Op uitnodiging van mec De Witte Schuur in Enkhuizen en SBB zijn op het Zanddepot weer enkele honderden Westfrieze basisscholieren actief geweest in het kader van Handje Helpen. De bedoeling hiervan is dat leerlingen ervaren wat natuurbeheer is en dat een natuurgebied niet vanzelf ontstaat en/of blijft bestaan.

5 KNNV'ers van onze afdeling waren betrokken bij het uitleggen, voordoen en uitvoeren van beheerswerk. Dat bestond ook dit

jaar weer vooral uit gemaaide rietruigte aanharken en afvoeren en knotwilgen knotten. De geknipte takken komen aan de rand van het perceel op een rij te liggen. Op dagen met heel grote klassen werd ook aan het bouwen van takkenrillen gewerkt.

Omdat het bij deze activiteit niet zozeer om de produktie gaat, onderbreken we het werk af en toe bij de vondst van muizen, plukresten, oud nest of jonge haasjes. Ook wijzen we de leerlingen op de bloeiende bomen met insectenbezoek en de bloei van **KLEIN HOEFBLAD**.

De oude havikshorst en vele brandnetelwortels zijn ook indrukwekkend.

Samen met de kleine expositie en een slokje toe in de werkschuur hebben de kinderen een rijke ervaring opgedaan. Meer dan eens hoor je ze zeggen: "ik wil morgen wel weer komen".

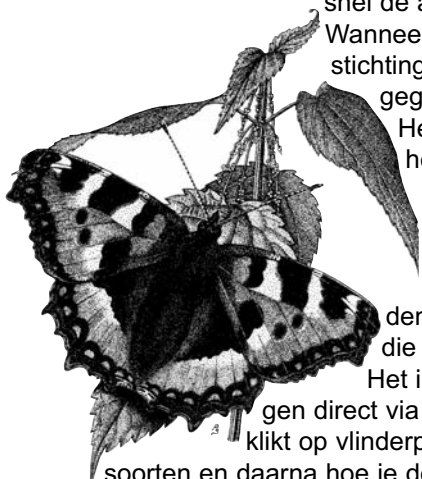
Jan Marbus

Vlinder-/Libellenwerkgroep

Een dringend verzoek! De werkgroep zou het heel fijn vinden wanneer iedereen de vlinders en libellen direct aan ons meldt. Dat kan digitaal maar ook schriftelijk met vermelding van soort, straat + huisnummer, plaats (X-Y), datum en persoon(naam). Wij zorgen ervoor dat ze bij de vlinderstichting terecht komen. Het is overzichtelijker wanneer deze meldingen via ons lopen, want zo weten we snel de algemene en bijzondere waarnemingen.

Wanneer al deze informatie direct naar de vlinderstichting gaat, dan duurt het een jaar voordat de gegevens bij ons terecht komen. Dat is jammer.

Het geeft onduidelijkheid en zo weten we pas heel laat wat er gebeurt en leeft in onze regio.

Er zijn tot op heden twee meldingen van vlinders binnengekomen. Een **KLEINE VOS** en een **DAGPAUWOOG**. Maar ik heb het vermoeden dat er beslist meer vlinders rond vlogen op die mooie warme dagen in februari.

Het is helemaal niet moeilijk om de waarnemingen direct via Internet te doen <http://www.knnv.nl/hoorn>. Je klikt op vlinderproject en dan zie je zelfs iets over onze soorten en daarna hoe je de waarneming kunt doorgeven en een kaartje. We rekenen op jullie!

Zoals afgesproken gaan we dit jaar extra aandacht besteden aan juffers en libellen.

Nogmaals wanneer je in een waterrijke omgeving woont is het wellicht leuk om regelmatig op dezelfde plek te kijken welke soorten er voorkomen. Deze gegevens kun je via

de website doorgeven. Dezelfde procedure als bij de vlinders kun je volgen maar klik dan wel eerst op libellenproject. Alle meldingen van **LANTAARNTJES** en **ROODOOGJUFFERS** en andere soorten zijn welkom.

Twijfel je bij een soort wat het is, maak dan een foto en stuur deze naar ons e-mail adres of gewone adres. Libellen en juffers zijn beslist een uitdaging om te onderzoeken om welk soort het gaat, maar dat maakt het juist leuk. Op internet kun je een beetje spieken bij de foto's van libellen/juffers. Veel succes!

LIBELLEN WORKSHOP

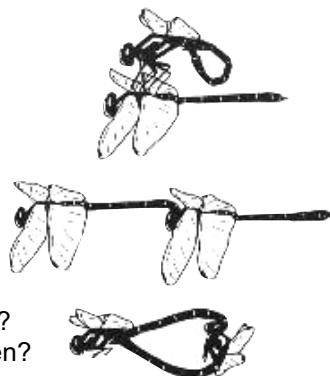
De KNNV Hoorn/West-Friesland houdt dit jaar twee libellenworkshops. Deze worden gegeven op:

zaterdag 10 mei - van 9:30 tot ca.13:00 uur
in het MEC de Witte Schuur te Enkhuizen.

zaterdag 14 juni - van 9:30 tot ca.13:00 uur
bij de Suyderbraeck in Scharwoude.

Het eerste gedeelte van de workshop bestaat uit het verstrekken van informatie en actief hiermee bezig zijn met:

- hoe onderscheid je Juffers van Echte libelles?
- hoe zitten deze insecten in elkaar (lichaamsbouw)?
- waaraan kun je de verschillende soorten herkennen?
- hun levenswijze en voortplanting.

Dan is er om ongeveer 11:15 uur een korte pauze en bij goed weer een excursie in de directe omgeving om het geleerde in praktijk te brengen.

De kosten zijn € 3,-, leden KNNV € 1,75. Bij de Witte Schuur zijn koffie en thee tegen een kleine vergoeding te verkrijgen.

Gaarne verrekijkers en lunchpakketjes meenemen. Voor aanmeldingen en vragen kan men zich wenden tot Henny van der Groep, telefoon: (0229) 24 95 46 of Eric de Vroome, telefoon: (0229) 57 10 78.

ACTIVITEITEN VAN DE VLINDERWERKGROEP

Maandag 14 april is iedereen van harte welkom op de Vlinder-/libellenwerkgroepbijeenkomst bij Jan en Ina Marbus in de Dorpsstraat 10 A te Zwaag. We starten om 20:00 uur en eindigen ongeveer om 22:00 uur.

Zondag 20 april Zanddepot: Vlinderexcursie

Dit natuurgebiedje wordt steeds leuker. Een prachtige omgeving om vlinders te scoren. Veel luwe plekken, bos, riet en ruigte. Start 13:00 uur bij het Zanddepot in het Grootslag.

Zondag 22 juni Overhoekbos-sportaccommodatie: Vlinder-/Libellenexcursie

Op de sinds kort ingerichte wilde plantenstroken achter de sportvelden maken we kans op diverse blauwtjes, zandoogjes en de natuurlijke oevers bieden kansen voor diverse libelles. In het Overhoekbos zoeken we naar bosvlindertjes. Verzamelen om 11:00 uur bij het gemeentehuis, Raadhuisplein 1, Wervershoof.

Zaterdag 5 juli Grote Vliet: Vlinder-/Libellenexcursie

Marco van der Lee doet vlinderexcursie voor het publiek in de Grote Vliet. Verzamelplaats Gruttenweide bij de golfbaan om 13:00 uur.

Henny van der Groep
Coördinator vlinder-/libellenwerkgroep, telefoon: (0229) 24 95 46

Zeevang belangrijk weidevogelgebied

Al klinkt het nog wat onwennig, maar Laag Holland is toch echt een Nationaal Park. En het biedt goede kansen voor de natuur.

Laag Holland is grofweg het gebied tussen Grosthuisen, Alkmaar, Zaandam en Amsterdam Noord. Een prachtig veenweidegebied met daartussen een aantal droogmakerijen zoals De Beemster en Wijde Wormer (www.laagholland.nl).

In 2006 zijn in dit grote gebied alle voorkomende weidevogelsoorten onderzocht, waar en met hoeveel ze in het gebied broeden. De Zeevang ligt ook in Nationaal Park Laag Holland. Na uitwerking van de onderzoeksgegevens blijkt dat Het Zeevanggebied behoort tot de rijkste weidevogel plaatsen in Laag-Holland. Mede hierdoor is door de provincie Noord-Holland geld toegezegd om deze rijkdom te behouden.

Voor 2008 is geld beschikbaar gesteld om boeren te belonen wanneer zij weidevogels beschermen. Vooral het gebied oostelijk van de weg tussen Oosthuizen en Edam krijgt extra aandacht.

Als KNNV vogelwerkgroep zijn wij al jaren actief in De Zeevang. In de wintermaanden worden de overwinterende vogelaantallen geteld. In het voorjaar zijn het de weidevogels die in kaart worden gebracht. De buitendijkse kogen langs het Markermeer en de Schardammerkoog hebben zo hun rijke weidevogelstand laten kennen.

Nabij Warder ligt het grote weidevogelreservaat Warder. Dit is een gebied in eigendom van Staatsbosbeheer (SBB). Boeren pachten deze veenweidegrond en zorgen hierdoor voor gunstige weidevogelweilanden. Ko van Gent en Eric de Vroome noteren al een aantal jaren hoeveel en welke weidevogels daar een nestplek hebben.

Bij het uitwerken van onderzoeksgegevens kwam de meerwaarde van het robuuste weidevogelreservaat Warder goed aan het licht. Niet alleen in het reservaat blijken weidevogels het goed naar hun zin te hebben, zelfs in de omliggende weilanden waar boeren intensievere veeteelt voeren is hierdoor een rijke weidevogelstand vastgesteld. Het in 2007 gehouden onderzoek naar de overlevingskansen van jonge weidevogels heeft dit bevestigd.

Daar is gekeken hoeveel weidevogelouders kans zien om kuikens groot te brengen tot zij zelfstandig kunnen vliegen. Het lijkt er op dat weidevogelouders met hun kroost vanuit de omliggende weilanden tijdelijk verhuizen naar het weidevogelvriendelijke reservaat.

Het komend extra thema nummer van Duin en Dijk zal geheel bestaan uit resultaten van het Weidevogel onderzoek in Laag Holland. Een goed idee om je nu te abonneren op dit prachtige Noord-Hollandse natuurtijdschrift (www.tussenduinen.nl). Wie het nog niet wist: dichtbij is er zo veel!

Ben Pronk

KLIMAATNEUTRAAL?

Start je Persoonlijke Klimaat Plan

Een krachtige Klimaatwet is hét antwoord op de klimaatcrisis. Maar laten we onszelf niet vergeten. Met een handvol simpele maatregelen zetten we het mes in onze eigen uitstoot.

1 MINDER GAS

Is je huis al goed geïsoleerd? Kun je met minder warm water toe? Kies voor groen (klimaatneutraal) gas.

2 MINDER EN SCHONERE STROOM

Kies voor zuinige apparaten, spaarlampen en groene stroom.

3 MINDER VLIEGEN

Vliegen draagt fors bij aan het klimaatprobleem. Neem vaker de trein of ga in Nederland op vakantie.

4 PAK DE FIETS OF HET OV

Elke liter brandstof minder spaart het klimaat. Heb je toch een auto nodig, kies dan voor autodelen of een zuinige auto.

5 KLIMAATVRIENDELIJK BANKIEREN

Stopt je bank jouw geld in schone of in vieze energie? Kies een klimaatvriendelijke bank.

6 MINDER VLEES, MEER SEIZOENPRODUCTEN

Ook door minder vlees en zuivel te eten, en meer groenten en fruit van het seizoen, spaar je het klimaat.

7 COMPENSEREN

Zoveel mogelijk gereduceerd? Compenseer je overige uitstoot, bijvoorbeeld via het Hivos Klimaatfonds.

 Hivos Klimaat Fonds

Meer weten? Meer doen? www.klimaatwet.nu

Natuurhistorisch Jaarverslag 2007

Door een fout zijn de door Cees Schaper geleverde gegevens niet in het Natuurhistorisch Jaarverslag 2007 terecht gekomen. De ontbrekende pagina's zullen via de website worden gepubliceerd. De mensen die al een Natuurhistorisch Jaarverslag 2007 in hun bezit hebben zullen deze pagina's binnenkort ontvangen.

Egbert Baars

Waddenzee-excursie

23 februari 2008

Er werd een Waddenzee-excursie aangeboden vanuit Den Oever met als doel de "IJSEEND". Wij spoedden ons naar Den Oever om mee te kunnen varen, schip zou vertrekken om 10:00 uur. Het eerste dat wij tegenkwamen was een Rotgans van 1,80 lang met baard (de schipper).

Wij vertrokken om 10:10 uur, bak koffie met koek was het begin van de tocht. Het weer was zonnig met wat wind. Zouden richting Vlieland varen want daar waren de **IJSEENDEN** gesignaleerd; na een uur varen zagen wij honderden **EIDEREENDEN** mooi in kleed, maar geen **IJSEENDEN**.

Tegen elf uur werd het mistig (grondmist) wat na driekwartier weer optrok, wel zwaar bewolkt en wij zagen de eerste **IJSEENDEN** voorbijvliegen, het was maar één koppel.

Inmiddels was het tegen twaalf uur, tijd voor de lunch welke bestond uit groente soep, sandwich met divers beleg. Tegen een uur of één weer wat **IJSEENDEN**. De wind was flink toegenomen en het buiswater vloog over het schip, de mensen zochten dekking voor het overslaand water.

Wij waren met 31 personen als vogelaars aan boord, waarvan zeker 20 personen uit Friesland kwamen voor dit spektakel. Het schip bleef steeds varen, tegen twee uur werd de steven gekeerd richting Den Oever. Om kwart over drie, 15 minuten gedobberd bij een zandplaat want hier zou de ijseend moeten zitten of komen.

Wat er wel kwam dat waren grijze **ZEEHONDEN** die nieuwsgierig waren wat wij daar wel deden. Maar geen **IJSEEND** gezien. Dan maar weer verder. Met golven van 2,00 tot 2,50 meter ging het schip nu flink te keer; de meeste vogelaars waren in de kombuis en een deel stond in de stuurhut naar sterke verhalen te luisteren van schipper Rotgans.

Om ± kwart over vier ging het schip voor anker bij een zandplaat anders kon er niet gekookt worden, door de golfslag zouden anders de pannen van het kooktoestel geslingerd worden. Tegen vijven gingen wij aan tafel, het eten bestond uit bruinenbonen, rijst en sla.

Twintig over vijf ging de reis weer verder. Inmiddels was de wind wat gaan liggen, de avond viel in, het was al tegen zes uur en het was donker . Ongeveer drie kwartier in het donker gevaren; mooi uitzicht op de afsluitdijk met de verlichting van de koplampen van de auto's. Om kwart voor zeven voeren wij Den Oever binnen. Het vaaravontuur was afgelopen. De mensen kijken tevreden terug op deze dag met veel weersveranderingen.

Henk Veenis

Waddenzeetocht

Zaterdag 8 maart was het dan zo ver. Na uitstel van bijna een maand voer de boot af vanuit de haven van Den Oever om vogels te gaan kijken op de Waddenzee. Vraag me niet hoever we geweest zijn en waar precies maar we hebben Harlingen goed zien liggen en de veerboot van Terschelling zien varen. De totaalijst (daar horen ook zichtwaarnemingen vanuit de haven bij; dus vogels die je niet op zee ziet) is 37 soorten.

Ik heb nog nooit zoveel **EIDEREENDEN** bij elkaar gezien. Mooie uitgekleurde mannen, donkere en lichte vrouwen en heel wat halfwassen mannen. Het viel op dat de meeste op de mosselpercelen zaten, recht boven hun voedsel. **GROTE ZAAGBEKKEN** vooral vlak bij de haven maar **MIDDELSTE-** zie je ook midden op zee. En toen kwamen we bij de plek waar de vorige keer **IJSEENDEN** zaten. Het was rustig weer en zon in de rug. Daar was de eerste en daar en daar en nog een! Uiteindelijk hebben we er zeker 30 gezien. Er zwommen ook 10 **ZWARTE ZEE-EENDEN** tussen maar wel een beetje ver. Dat werd op de terugweg ruimschoots goed gemaakt door 20 vliegende soortgenoten die een paar rondjes rond de boot vlogen. Zo dichtbij dat je de knobbel en het geel op de snavel van de mannen kon zien.

Wat ook op viel dat er zoveel duikers op het wad zaten. 1 zekere **PERELDUIKER** en 10 zekere **ROODKEELDUIKERS** maar ook zeker 15 waarvan de soort niet kon worden vastgesteld.

Verder **SLOBEEND**, **WINTERTALING**, **BERGEEND**, **KRAKEEND**, **BRILDUIKER** en een eenzame **ROTGANS**, heel veel **AALSCHOLVERS**, **SCHOLEKSTERS** en **BONTE STRANDLOPERS** op drooggevalen zandbank en alle meeuwen die je normaal kon verwachten (**KOK**, **STORM**, **ZILVER**, **KLEINE** en **GROTE MANTEL**).

En wat natuurlijk ook erg leuk was waren de zeehonden. Een aantal zwemmend voor de boot, maar ook 11 op een zandbank en daar kwamen we verrassend dicht bij.

Een erg geslaagde dag met vers gerookte **RODE POON**, lekker soepje en Chili con carne, want van vogels kijken op een boot krijg je honger. Er zijn zelfs ideeën geuit om dit nog een keer te doen maar dan in najaar.

Jan-Pieter de Krijger

Soortendag 2008

Maandag 12 mei (2^e Pinksterdag) houden we voor de 6e keer de soortendag. Bij voldoende deelname zullen er teams van 3 of 4 personen worden geformeerd. Ieder team probeert dan zoveel mogelijk vogelsoorten waar te nemen. Voor het winnende team is er naast de altijd blijvende roem een leuke wisseltrofee. En voor alle deelnemers blijft de herinnering aan een fantastische dag. Een groot deel van de zomergasten is nu gearriveerd, veel steltlopers trekken in deze tijd door. De meeste wintergasten zullen echter zijn vertrokken naar hun zomerkwartier. Wordt dit jaar net zoals in 2007 de 100 soorten weer overschreven? En wie vindt de **WIELEWAAL**?

De starttijd is (onder voorbehoud) 06:00 uur vanaf het Dampten in Hoorn (onder voorbehoud). De eindtijd is (tevens onder voorbehoud) 15:00 uur op de parkeerplaats bij de Terp in het Streekbos. De instructies, gebiedskaart en speciale streeplijst worden uitgereikt aan de start. In verband met mogelijke wijziging van begin- en eindtijd en startlocatie, alsmede de evenwichtige indeling van de teams, is aanmelding vooraf vereist. Aanmelden kan tot en met zaterdag 10 mei 2008. Verdere inlichtingen op de vogelwerkgroepavond van april of bij Ad Roobeek, telefoon: (0228) 51 59 55 of 06 29 27 69 28.

Watervogel-project

In het kader van de publiekswaarnemingsprojecten heeft de KNNV sinds een paar jaar het thema "water". Daarom werd vorig jaar speciaal aandacht gevraagd voor libellen.

Dit jaar zijn de watervogels aan de beurt (zie ook www.knnv.nl/watervogels). Omdat er in Nederland al heel veel aan vogeltellingen wordt georganiseerd is een waarnemingskaart voor meldingen van soorten niet zinvol. Wel is er een mooie gelamineerde kaart op A4 met de afbeeldingen van 18 soorten watervogels. Op de lezingavonden lag deze al te koop à € 2,-.

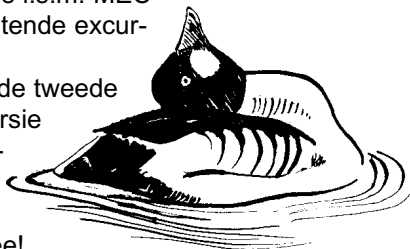
Speciaal t.g.v. dit watervogelthema worden er 2 minicursussen aangeboden. Deze bestaan uit een diaverhaal met een excursie.

Op zaterdag 5 april is de eerste minicursus i.s.m. MEC

De Witte Schuur in Enkhuizen. De aansluitende excursie 's middags is bij het naviduct.

Op vrijdagavond 18 april om 20.00 uur is de tweede minicursus in het MAK Blokweer. De excursie volgt op zaterdagmorgen over de dijk richting Nek (onder voorbehoud). Deelname aan deze minicursus is gratis!

Zegt het voort! Neem familie en vrienden mee!

Vogelnieuws

Het geeft soms wel een spijtig gevoel als je achteraf pas hoort dat er een bijzondere vogelsoort in de buurt zat - die had je ook wel willen zien!

Om de liefhebbers die kans te geven hadden we voorheen de alarmlijn: een telefoonketen van nummers om elkaar te attenderen op bijzonderheden. Maar nu leven we in het digitijdperk. De digitale mogelijkheden zijn onbegrensd ook al past niet iedereen die direct toe.

Via het Vogelnieuws brengen we elkaar op de hoogte van waarnemingen die we leuk of de moeite waard vinden. Nu zijn er onder de 30 aangeslotenen vooral consumerende belangstellenden, maar het contact bestaat. Van lieverlee hopen we dat steeds meer KNNV'ers even een mailtje doen als ze iets zagen of meemaakten dat ook voor anderen wetenswaardig is!

Dat met een digicamera de mogelijkheden helemaal groot zijn toont Douwe Greydanus regelmatig met zijn **GEOORDE FUTEN**-show (hoeveel Nederlandse vogelaars kunnen en passant even baltsende **GEOORDE FUTEN** scoren?!)...

GEOORDE FUTENNIEUWS

..... Soms zijn ze met 13 soortgenoten gezamenlijk bezig om hun prooi op te jagen bij de Bakkershoek in Andijk. De tactiek is verbluffend: soms duiken ze onder in een kring. Het heeft wel iets wat aalscholvers ook gezamenlijk in grote groepen uitvoeren door hun prooi naar het centrum te verjagen.

Zij moeten wel goede longen bezitten want het vergt nog al kracht om onderwater toch een grote afstand te overbruggen. Het veren pakket is natuurlijk gericht op het drijven en als ze boven komen is het net een ondergetrokken dobber. De waterdruppels stromen in druppelvorm van het verenpakket.

Vandaag kon je al weer zien dat het verenkleed en de hals verkleurt. In de oogstreek worden gele veren zichtbaar. Toen zag ik 5 **GEOORDE FUTEN** in een groep van circa 50 **KUIFDEENDEN**, in rusthouding, kopjes in de veren.

Het verenkleed begint nu te verkleuren. Het gedrag gaat nu ook meer over in de balts, wat leuke taferelen op levert. Wat een houding hè?

Ook als ze tegen over elkaar stil liggen en elkaar aankijken dan wordt er met de vleugeltjes geklapperd.

Rondjes zwemmen om een steen met meerdere **GEOORDE FUTEN**, anderen duiken en een springt op de steen. Geweldig om te zien!

Als u er eens naar wilt gaan kijken neem de tijd. Het kan zijn dat een tijd lang niets is te zien Plotseling duikt er eentje op, gevolgd door meerdere donsbolletjes .....

Douwe Greydanus.

Vogelwerkgroep

Voor zover vogelaars al een winterrust kennen is dat nu over en staat er een seizoen barstensvol activiteiten voor de deur. Een prachtgelegenheid voor vogelaars in spe om (eens) in te stappen. Kom gerust eens meedoen. Ervaar gewoon zelf hoe het is om met vogelaars op stap te gaan, geheel vrijblijvend!

Op donderdag 24 april is onze laatste binnenbijeenkomst van dit seizoen. Van 20:00 - 22:00 uur aan de Dorpsstraat 10 A in Zwaag. Een agenda wordt kort tevoren rondgestuurd per mail.

- Medewerkers aan de **Noord-Hollandse Broedvogelinventarisatie** hebben hun km-hok aangemeld en zijn met het inventariseren begonnen. Harry Fabritius is de contactpersoon hiervoor (email: harryfab@xs4all.nl)
- Het is het Jaar van de **SCHOLEKESTER**. Waar broeden ze?
- Ook het MUS-project van SOVON heeft medewerkers binnen onze KNNV-wvg. Zie elders in dit Hoornblad.
- De vrijwilligers die aan **Weidevogelbescherming** doen lopen al een paar weken in het veld. Steeds duidelijker tekent zich af waar het nuttig effect van deze actie het meest tot zijn recht komt. In ons werkgebied zijn nog steeds goede weidevogelgebieden.
- **ZWALUWEN** behoren ook tot de vogelgroepen waarvoor zorg nodig is. **GIERZWALUWEN** dreigen hun nestgelegenheid te verliezen. Dat geldt ook voor **BOERENZWALUWEN**. Zal het lichte herstel van de **HUISZWALUWEN** dit jaar door zetten? Meten = weten! Door met zijn allen te tellen krijgen we een goed beeld van het verloop van de Huiszwaluwbevolking in ons werkgebied.
- Tellen/inventariseren is één ding. Beschermingsmaatregelen nemen is twee. Het is helaas niet bij elke bedreigde soort duidelijk welke bescherming het meest effectief is. Maar dat nestkasten helpen, is bij de **KERKUILEN** wel gebleken.

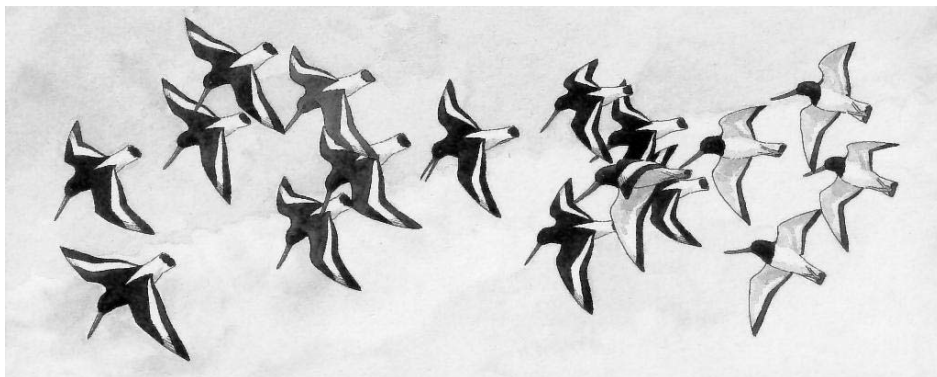
Omdat het bij vogelen ook heel veel om het "leuke" gaat hebben we voor die beleving een paar speciale activiteiten georganiseerd. Ook hiervoor geldt dat alle KNNV'ers mee mogen doen.

- een **Purperreigerexcursie** in het Vechtplassengebied. Een prachtaanbod o.l.v. iemand die daar goed de weg weet! Zie pagina 5.
- **Soortendag** - als in een spelvorm proberen elkaar te overtreffen. Maar vooral je ogen en oren de kost geven! Goede gelegenheid voor beginners om mee te doen. Zie pagina 22.
- **Kraanvogelexcursie op 12 juli** - afgelopen weken zaten er enkele pleisteraars in de Wieringermeer. Maar in het Fochteloöerveen op de grens van Friesland / Drente broeden ze al enige jaren. De vogels zijn daar al weer signaleerd. Reserveer die excursiedatum alvast.

Jan Marbus

Jaar van de Scholekster 2008

De lezers van het digitale vogelnieuws van onze KNNV-afdeling hebben het berichtje van Dirk Tanger (o.a. bekend van de Nederlandse Steltloperswerkgroep) gelezen over de slaappleats/soostelling op 28 maart jl. maar vanwege het jaar van de **SCHOLEKSTER** blijven groeperingen van **SCHOLEKSTERS** de aandacht waard. Wie ziet er ergens in West-Friesland of De Zeevang meerdere **SCHOLEKSTERS** bijeen in de maanden april, mei en juni? Maar, zoals in het vorige Hoornblad al gemeld, ook broedgevallen zijn extra belangrijk, vooral die in de bebouwde kom! Wie ziet er **SCHOLEKSTERS** op platte daken? Worden daar straks ook jongen gevoerd? Houd deze vogels in de gaten!!

De achteruitgang van de **GRUTTO** is al verontrustend. De **SCHOLEKSTERS** staan er nog slechter voor. Meer info: www.jaarvandescholekster.nl.

MUS-project

In 2007 zijn SOVON en Vogelbescherming gestart met een nieuw telproject om de aantalsontwikkeling en verspreiding van broedvogels in bebouwde gebieden beter in beeld te brengen: het Meetnet Urbane Soorten, kortweg MUS. De eerste resultaten zijn opmerkelijk.

Tot op heden is bitter weinig bekend over trends van vogels in stedelijk gebied. Bebouwing is bij vogelaars niet erg in trek en de in ons land gangbare methode om broedvogels te tellen is arbeidsintensief en in steden moeilijk uitvoerbaar. Met een nieuw, arbeidsextensief en relatief laagdrempelig project hoopten SOVON en Vogelbescherming zowel de huidige vogeltellers als nieuwe tellers te bereiken. Dat lijkt te lukken: inmiddels zijn telresultaten doorgegeven uit meer dan 360 gebieden. De telgebieden zijn vrij gelijkmatig over het land verdeeld, al kunnen vooral delen van Noord-Holland, Overijssel, Zeeland en Friesland er nog wel wat gebruiken. De helft van de deelnemende vogelaars heeft niet eerder aan andere telprojecten van SOVON deelgenomen, en het aandeel vrouwelijke tellers is met 25% ongekend hoog.

Omdat MUS geheel digitaal wordt uitgevoerd, zijn de resultaten snel beschikbaar. De deelnemers kunnen via de website hun eigen gegevens en die van anderen bekijken in de vorm van verspreidingskaartjes die 'live' worden aangeemaakt.

De eerste trends zullen pas over enkele jaren beschikbaar komen, maar waarschijnlijk wordt de ontwikkeling van soorten als **GIERZWALUW**, **BOERENZWALUW** en **WITTE KWIKSTAART** in bebouwd gebied eindelijk goed in beeld gebracht.

MUS kan ook een belangrijk meetnet worden voor het volgen van de uitbreiding van exoten zoals de **HALSBANDPARKIET** en gedomesticeerde soorten zoals de **SOEPGANS** en de **STADSDUIF**. Het project heeft uitgewezen dat een eenvoudige, kortdurende methode (drie tellingen van anderhalf uur) acceptabel is voor ervaren tellers en aantrekkelijk voor nieuwe tellers. De willekeurig geprikte telpunten vormen voor de tellers (meestal) geen probleem en de opzet voorziet gelukkig in enige flexibiliteit.

Nieuwe tellers zijn natuurlijk van harte welkom; ze kunnen zich voor het broedseizoen 2008 aanmelden via de website (www.sovon.nl, onder Monitoring / Broedvogels), of contact opnemen met de coördinator van MUS: Bram Aarts (MUS@sovon.nl, (024) 684 81 11). Voorwaarde voor deelname is dat men de algemene soorten in bebouwd gebied op zicht en geluid kan herkennen.

Trektellen

De kaap van De Nek bij Schellinkhout was al bij KNNV'ers van het eerste uur (Jaap van Kluyve, Jan Brand, Jan Tromp) bekend als een goede trektelpost. In de jaren '70 en '80 waren het NJN'ers die weer werk maakten van het trektellen. Vooral Hans van Gasteren heeft daar menig (koud) uurtje doorgebracht. Hij startte trouwens ook de voorjaarstrekellingen bij het monument Koogbraak. Van deze specialistische vrijetijdsbesteding heeft hij later zijn beroep gemaakt: werken bij de "vogeltreksignalering" bij de luchtmacht (red.)

Een particulier initiatief van Gerard Troost en Jethro Waanders in 2003 leidde tot de geboorte van de website www.trektellen.nl. Op die site worden cijfers en andere gegevens de vogeltrek in Nederland ingevoerd en verzameld. Het heeft de afgelopen jaren gezorgd voor een golf van enthousiasme in vogelend Nederland: vogeltrektellen was nog nooit zo populair. De bezoeker van de site kan per dag bijhouden wat er op de verschillende locaties in Nederland wordt gezien door de vele tellers.

De site is uit zijn jasje gegroeid. Er is een nauwe samenwerking met SOVON tot stand gekomen en ook heeft [trektellen.nl](http://www.trektellen.nl) zijn tentakels uitgeslagen over onze landsgrenzen heen. Dat is niet alleen leuk voor de gebruikers van de site maar de bulk aan informatie is ook wetenschappelijk interessant.

Inmiddels zijn niet minder dan 132 telposten in Nederland aangesloten bij [trektellen.nl](http://www.trektellen.nl). Door heel Nederland heen wordt er fanatiek meegeteld en West-Friesland mag natuurlijk niet achterblijven. Met interessante locaties voor de vogeltrek als De Nek bij Schellinkhout, De Ven bij Enkhuizen en Het Monument bij Schardam kunnen wij in potentie een hoop informatie leveren.

Gerard Troost toont veel interesse in een samenwerking met West-Friesland. Laten we hopen dat ook hier die samenwerking zal uitmonden in een ervaring van het trektellen, zodat Freek Musman niet langer alleen de telposten hoeft te bemannen.

Telposten in de Benelux, aangesloten bij [trektellen.nl](http://www.trektellen.nl)

Jord Ingenbleek

Vanaf maart kun je op de site www.trektellen.nl zien hoe de vogeltrek verloopt bij het Monument in Schardam.

De Hoornbloem

Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

De afgelopen maanden waren de topmaanden van de zadenbestellingen. Heel veel van de in het najaar ingepakte zaden zijn bij liefhebbers elders in het land terecht gekomen. Maar in onze stand op beurzen en markten gaan niet alleen zaden, maar ook plantjes, boeken, nestkasten en optiek van de hand. Behalve de kleine winst die hiermee geboekt wordt, is het vooral de promotionele waarde die deze handel heeft. Voor veel mensen is het een openbaring dat het zo leuk is om met de natuur bezig te zijn.

Mocht u komende weken nog zaden kunnen oogsten in uw tuin van **WINTERAKONIET**, **VINGERHELMBLOEM** en **DOTTERBLOEM**, dan zouden we die goed kunnen gebruiken bij De Hoornbloem!

CURSUSSEN

Na een geslaagde vogelcursus i.s.m. het NIVON draaien we dit voorjaar ook een determinatiecursus i.s.m. het NIVON en een veldbiologiecursus i.s.m. De Cirkel in Abbekerk. Het is telkens verheugend om te zien hoe de deelnemers een groeiend animo vertonen.

De Specht

Onze KNNV-nestkastenwerkplaats bouwt gestaag voort. Voor vogels, egels en insecten zijn er onderkoms leverbaar. Momenteel worden in De Specht 70 kerkuilenkasten getimmerd om in Noord-Holland geplaatst te worden. Een mezenkast ophangen kan nog heel goed in april!

Bezoekadres:
Westerblokker 132 A (schuin t.o. De Nadorst),
telefoon: (0229) 23 15 68.

Roofvogelshow

Voor de liefhebbers is er op 21 juni een demonstratie van David Lovell met roofvogels en Oehoe bij de Groene Hoeve in Wijdenes. Zie verder: www.groenehoeve.nl/

Bijzondere waarnemingen

van het eerste kwartaal 2008

Ad heeft de afgelopen maanden weer veel gezien. Hieronder staat een samenvatting van de bijzonderste zaken.

Op 21 december zag hij een **GROTE ZILVERREIGER** en 7 **WATERSNIPPEN** bij de Lutjebroeker Weel en de dag er na in Lutjebroek 2 **BOOMLEEUWERIKEN** en 46 **VELDLEEUWERIKEN**, vogels die steeds minder te horen zijn in het polderland-schap. Bij de Lutjebroeker Weel nam Ad onder andere een **SMELLEKEN** en een **GROTE GELE KWIKSTAART** waar.

De vooroever leverde op 23 december 2 **KUIFDUIKERS** en 450 **WINTERTALING** op en een vrouwtje **BLAUWE KIEKENDIEF** vloog op de 28ste bij Grootebroek. Ad hoorde van Jacques de Groot dat er op 5 januari een **OIEVAAR** zat bij Lutjebroek en zelf had Ad de dag erna bij de Vooroever 42 **KEMPHANEN** en 2 **DWERMEEUWEN**. Op 8 januari werden er door inwoners Lutjebroek 3 **OIEVAARS** gezien. Twee op een huis aan de Gouw en nog één overvliegend. Op 12 januari zag hij één **FRATER** en twee **KANOETEN** bij Medemblik, 2 **KUIFDUIKERS** zaten bij de Vooroever bij Onderdijk en waarschijnlijk 9 **FRATERS** bij Andijk. Het Streekbos leverde op 13 januari 1 **GROTE LIJSTER** en minimaal 10 **VUURGOUDDHAANTJES** op en er zaten één **ROERDOMP**, 3 **KROONEENDEN** bij de Lutjebroeker Weel. De dag erna 2 **FRATERS** bij Oosterdijk en een man **SMELLEKEN** vloog op de 18de bij de Lutjebroeker Weel. Krooneenden waren een tijdje vaste gast in de Lutjebroeker Weel. 2 op de 19de, 1 op de 26ste en 2 op de 27ste van januari, en 1 op 2 februari. Op 27 januari zaten er ook 8 **GROTE ZILVERREIGERS** en één **KLEINE-** en op 2 februari zaten er ook nog 6 **GROTE ZILVERREIGERS** en een **BOKJE**. Op 9 februari zag Ad een **ROERDOMP** aldaar. Een **SMELLEKEN** liet zich zien bij Grootebroek op 13 februari en bij Lutjebroek vloog op de 19de een **SLECHTVALK**. Op 25 februari vlogen er 22 **KLEINE RIETGANZEN** boven Lutjebroek en in het park van dit mooie dorp zaten op de 27ste 20 **BARMSIJSEN**, de meeste waren **GROTE**. De eerste **ROEKEN** nesten begonnen zich te vormen op 28 februari in Grootebroek. Op 4 maart zag Ad een **BOKJE** in de Lutjebroeker Weel en bij de Vooroever zat op 8 maart een **SLECHTVALK** met een prooi en 800 **GRUTTO's**. Langs de Kadijkweg en Gouw bij Lutjebroek liepen 6 **PATRIJZEN** op 14 maart en de dag erna bij de Vooroever 50 **LEPELAARS**, 1 **BONTBEKPLEVIER**, 50 **KLEINE MANTELMEEUWEN** en 2 **TJIFTJAFFEN**. Op 16 maart vloog er nog een **SLECHTVALK** over Lutjebroek.

Ook van andere mensen krijg ik waarnemingen toegestuurd via de mail. En het valt op dat er veel **IJSVOGELS** worden gemeld. Boy Lodewijk trof op 25 februari een **IJSVOGEL** aan bij de IJsvogelwand vlak bij de Hollandia voetbalvelden. Op 26 februari zat een vrouwtje bij het kunstwerk in het plasje aan de dijk, op 4 maart een vrouwtje bij de wand bij de voetbalvelden en op 5 maart zat het vrouwtje wederom bij de wand en vloog het mannetje af en toe een nestingang in. Deze twee vogels vlogen weer weg en later zat er een **IJSVOGEL** bij de brandweer. Joke Tilgenkamp mailde mij over een **IJSVOGEL** die zij 3 maart boven een sloot bij het West-Fries archief op de Blauwe Berg heeft zien vliegen.

Henk Harkink (een oud cursist) wist mij te vinden om een waarneming van een **OIEVAAR** door te geven. Op 3 en 5 januari zat de vogel bij de Duyvenbrug in Hoogkarspel bij de Spigtschool. Peter Tjeertes was met zijn kleindochter op 7 februari aan het wandelen in het Streekbos en had daar het geluk om op het ecopad een **GROENE SPECHT** te zien. Gerrit de Weerd mailde over twee **LEPELAARS** die op 11 februari weer terug keerden op de kolonie bij de Vooroever.

Op 16 maart zag ik voor het eerst weer **KLUTEN** op het Landje van Naber, het waren er 6. Ook het prachtige geluid van de **GRUTTO** is weer te horen. **WATERSNIPPEN** hebben het Landje ook nog steeds in gebruik.

De vaste winterplek van de **GEOORDE FUTEN**, bij de Ven en omstreken, wordt regelmatig door Douwe Greydanus bezocht. Op 25 januari telde hij er 8, op de 28ste waren er 3,

En als je daar dan regelmatig bent vallen ook andere vogels natuurlijk op. Twee **IJSEENDEN** op 2 februari bij Andijk met daar die dag ook twee **MIDDELSTE ZAAGBEKKEN**. Ook op 2 februari telde Douwe 8 **GEOORDE FUTEN** bij Oosterdijk met ook daar **MIDDELSTE ZAAGBEKKEN**, 34 in totaal. Op 10 februari 4 **GEOORDE FUTEN** bij Andijk met een paar 100 meter verderop nog 4 exemplaren. Een **KUIFUIKER** was aanwezig bij Andijk op 18 februari evenals 8 **GEOORDE FUTEN**, 10 exemplaren van de **GEOORDE FUUT** zaten nog steeds bij Andijk op 24 februari en bij de Ven zaten er 2 op de 28ste. Op deze dag ook 5 exemplaren bij Andijk samen met twee **KUIFUIKERS**. Een **IJSEEND** was ter plaats op 2 maart bij de Bakkershoek en twee **GEOORDE FUTEN** worden opgemerkt op 8 maart bij de Kathoek. Op 15 maart zaten er wederom **GEOORDE FUTEN** bij de Ven. Hij heeft ze zelfs baltsend op de film kunnen zetten. Ook was er een **KUIFUIKER** ter plaatse.

Ook Freek is veel buiten geweest. Op 1 januari had hij een **GROTE GELE KWIKSTAART** bij de Spoorsingel in Hoorn en twee **ZWARTE MEZEN** in de Juliana van Stolbergenlaan. Een **DODAARS** zat in de Grashaven op de 4de. Een **OIEVAAR** vloog over Wognum op 10 januari en 15 **BARMSIJSSEN** in de Abbingstraat op 13 januari. Op diezelfde dag zat er ook een **ZWARTKOP** bij de Reaal. Drie **KLEINE RIETGANZEN** vlogen langs het monument op 18 januari en 2 **MIDDELSTE ZAAGBEKKEN** (toch een echte zoutwatervogel) waren bij het Monument op 7 februari en bij Schardam vloog een man **BLAUWE KIEKENDIEF**. Op 11 februari zat er een **KUIFUIKER** bij de Galgenbocht en zag Freek zijn eerste **GRUTTO** van het jaar bij het Monument. De klapper van Freek was toch wel op 19 februari, toen vloog er een eerstejaars **GROTE BURGEMEESTER** langs bij het Monument. Een mooie soort die in ons gebied volgens mij nog nooit waargenomen is. Een **LEPELAAR** liet zich zien op 21 februari in de Uiterdijken en het is 5 jaar terug dat Freek zo vroeg een **LEPELAAR** had. Een jagend **SMELLEKEN** bij Schardam op 25 februari en twee dagen later vloog er een **ZILVERPLEVIER** langs bij het Monument. Een zingende **TJIFTJAF** in de Eikstraat op 7 maart en een **ZWARTKOPMEEUW** bij het ijsbaantje van Schellinkhout op 9 maart. Twee **DWERMEEUWEN** lieten zich zien op 13 maart bij het Monument.

Jan-Pieter de Krijger

Bestuur

- Voorzitter** : M. Kleij, Lijndraaier 149, 1625 ZV Hoorn,
 ☎ (0229) 23 05 24, e-mail: mkleij@hetnet.nl
- Secretaris** : E.J. Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: secretaris@hoorn.knnv.nl
- Nat. hist. secr.** : J.P. de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn,
 ☎ (0229) 23 97 24, e-mail: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl
- Penningm. & Ledenadm.** : A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55,
 e-mail: penningmeester@hoorn.knnv.nl, Postgiro: 3553986
- Leden** : A.L. ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
 ☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloes59@planet.nl
 T. Horstman-Kooijman, James Grievelaan 6, 1695 HX Blokker,
 ☎ (0229) 23 53 35
 C. van der Velden, Dukaat 29, 1628 PP Hoorn,
 ☎ (0229) 23 19 10, e-mail: cor.vdvelden@wxs.nl
 E. de Vroome, Veenrug 17, 1687 WN Wognum,
 ☎ (0229) 57 10 78, e-mail: de.vroome@quicknet.nl
- Erevoorzitter** : J.A. Marbus, Dorpsstraat 10A, 1689 EV Zwaag,
 ☎ (0229) 23 04 19, e-mail: dehoornbloem@hoorn.knnv.nl

Coördinatoren

- Plantenwerkgroep** : Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam,
 ☎ (0226) 45 29 90, e-mail: anneloes59@planet.nl
- Vogelwerkgroep** : Douwe Greydanus, Julianastraat 9, 1619 XG Andijk,
 ☎ (0228) 72 01 19, e-mail: d.greydanus@quicknet.nl
- Vlinderwerkgroep** : Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker,
 ☎ (0229) 24 95 46, e-mail: info@hoorn.knnv.nl

AANMELDINGSFORMULIER – S.V.P. INLEVEREN BIJ HET BESTUUR.

Ondergetekende meldt zich aan als:

- KNNV-lid (1 persoon € 24,50 per jaar)
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres € 30,85 per jaar)

dhr./mevr.: voorletter(s) : ..... achternaam: .....

geboortejaar : ..... telefoon : .....

adres : .....

postcode + woonplaats : .....

specialiteiten of interesse: .....

naam huisgenoot : .....

geboortejaar : .....

specialiteit of interesse : .....

NATUURLIEFHEBBER?

Enthousiast over mooie dingen die u in de natuur ontdekt heeft en wilt u die ervaring graag met anderen delen?

Of vindt u het buiten prachtig maar zou u wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

DOE DAN MEE MET DE KNNV! DE VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE.

Het is een club van actieve natuurliefhebbers.

Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie o.a.:

- het verenigingsblad Natura (6x per jaar)*
- kampen en reizen*
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)*
- publikaties voor ledenprijs*

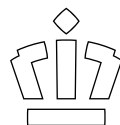
**Het landelijk bureau is te bereiken op
Boulevard 12, 3707 BM Zeist
☎ 030 - 231 47 97**

WILT U "HET HOORNBLAD" VAKER ONTVANGEN?

Gebruik dan de bon op pagina 31 en wordt lid van de KNNV-afdeling Hoorn/West-Friesland. U bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV. Het kost u slechts € 24,00 per jaar.

Opzegging van het lidmaatschap melden voor 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling.

DRUKWERK

TNT Post
Port betaald
Port Payé
Pays-Bas

AAN:

Afz. Ledenadm. KNNV
A. Roobeek, P.J. Jongstraat 176, 1614 LK Lutjebroek ☎ (0228) 51 59 55